

מתוק מדבש

יום שישי בשעה 18.10 שיעור 'בואי כלה'
על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)

שבת קודש 17.00 - שיעור 18.00 - מנחה
בית הכנסת 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
כרכוב הפאט' בשט' ה'!

כניסת השבת - 19.20
יציאת השבת - 20.31
רבנו תם (72 דקות זמניות) - 21.14
(אופק חדרה)

שנה 11 - גיליון 439
פרשת בלק תשפ"ה

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י

הרב ברוך בוקרה שליט"א

גפתי הכנסת 'פית יוסף' ו'אחפת אחים' אצט' אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

וירא בלק בן ציפור... (כב', ב')

מפני מה זכה בלק שתיקרא פרשה על שמו בתורה?
וחשבנו להציע רעיון בס"ד: הקדמה: התורה הקדושה
ציוותה (דברים כג, ד') 'לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' גם
דור עשירי לא יבוא להם בקהל ה' עד עולם'
וזאת מדוע? 'על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים
בדרך בצאתכם ממצרים'.

אבל הרי היו עוד עמים שלא קידמו אותנו? ומדוע הם לא
נאסרו מליחנס לעם ישראל?

התשובה: מואב הוא מזרע לוט, ולוט הרי ניצל מהפיכת
סדום ועמורה בזכות אברהם אביו שנאמר 'ויהי בשחת א-
לוקים את ערי הכיכר ויזכור אלוקים את אברהם וישלח
את לוט מתוך ההפיכה'...

למואב הייתה צריכה להיות הכרת הטוב כלפי בני אברהם
ומצד זה הוא היה צריך להיטיב עמם, ולא רק שהוא לא
עשה כן אלא 'ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור לקללך'.
יסוד היהדות כולה הוא 'הכרת הטוב' ולכן אומרת התורה
הקדושה למואב ועמון כיוון שאתם כפויי טובה לא תוכלו
לבוא בקהל ה' לעולם.

לפי זה נראה לי כי זה שקראו פרשה על שם בלק זה ממש
לא זכות עבורו אלא להיפך, הוא נזכר לדיראון עולם כדי
שאנו נלמד ממנו להיות מכירי טובה הן לבשר ודם והן לה'
יתברך. מתוק מדבש!

אציליון צונג מילתא דדיחוחא

ביום חורפי ומואלד מאד מוליק תליין נידון למוות
מפית הסוהר ליצר מרוחק כדי להוציא אותו להורג
מתלייה, בדרך מתלון הנידון 'אני לא יכול יותר, איזה
קור נורא' צונג לו התליין:

'אתה מתלון? אני צריך עוד לחזור חזרה בקור הזה'

קום לך איתם... ויחר אף אל-לוקים כי הולך הוא

ויש לשאול: איך יתכן שה' מתיר לו ללכת איתם שנאמר
'אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם' וכאשר הוא הולך
איתם ה' כועס עליו שנאמר 'ויחר אף ה' כי הולך הוא?'
מתרץ הגר"א מוילנא זיע"א יש הבדל מהותי בין ללכת 'עם'
האנשים לבין ללכת איתם. ללכת עם האנשים משמעותו
ביחד, בשווה, בכוונה אחת ממש, לעומת זאת ללכת איתם
זה ללכת לצידם אבל לא באותה כוונת הלב.

וכעת הבה נראה: בתחילה ה' אמר לבלעם 'לא תלך עמהם'
כי הם רוצים שתלך עמהם באותה כוונה לקלל את ישראל
אז תדע שאני אוסר עליך ללכת בצורה הזו.

אבל כאשר התאמץ בלעם ללכת, אמר לו הקב"ה 'קום לך
אתם' אני מרשה לך ללכת ובתנאי שאין כוונתך ככוונתם.
ואם באמת בלעם היה שומע בקול הקב"ה, הקב"ה לא היה
כועס עליו, אבל בפסוק כתוב 'וילך עם שרי מואב' שליבו

וליבם שווים, כי גם הוא חשב לקלל אותם, לכן נאמר 'ויחר
אף אל-לוקים כי הולך הוא'.

אמנם, בסופו של דבר, כאשר הוא פגש את המלאך, אמר
לו המלאך 'לך עם האנשים' מדוע? אומר רש"י 'בדרך
שאדם רוצה לילך מוליכין אותו' ולכן תלך אבל כמו
שכוונתו שווה לכוונתם, כך סופו יהיה להיאבד מהעולם
יחד איתם. מתוק מדבש!

ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה גדר מזה כב', כד'

רש"י: סתם גדר של אבנים הוא.

מה זה משנה ממה הייתה עשויה הגדר?
מובא בספר 'מעיינה של תורה' בשם ה'תולדות יצחק': יש
אומרים שבלעם הוא לבן הארמי ויש אומרים שהוא בנו
או נכדו. יעקב אבינו כרת ברית עם לבן כאשר לבן מתחייב
לא לעשות רע ליעקב ובניו, והם עשו גל אבנים לעדות
ביניהם שנאמר (בראשית לא, נב') 'עד הגל הזה ועדה המצבה
אם אני לא אעבור אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבור
אלי את הגל הזה את המצבה הזאת לרעה'

הראשון שהפר את הברית היה בלעם, כאשר בא לקלל את
ישראל, ולכן האתון לוחצת את רגל בלעם אל גדר האבנים
הזו ועשתה אותו חגור (תנחומא) ולזה התכוון רש"י בצינו
שהייתה זו גדר של אבנים, היינו, שהיה זה אותו גל אבנים
ששימש אותו לברית שכרת יעקב אבינו עם לבן. ואתה
גדר נפרעת כעת מבלעם והוא נעשה חגור. מתוק מדבש!

לא איש אל-ויכזב ובן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה

ודיבר ולא יקימנה (כג', יט')

לפי רש"י הפסוק הזה נקרא בלשון תמיהה האם הקב"ה
אמר לא יעשה?! ודיבר ולא יקימנה?!

הגאון ר' מאיר ביקיאם זצ"ל (הובא בגיליון המאיר) הסביר
אחרת: הקדמה: מובא בגמרא (ברכות ז', א') כל דיבור שיצא
מהקב"ה לטובה אפילו על תנאי לא חזר בו... מאידך נאמר
שכאשר הקב"ה דיבר לרעה ועשו תשובה הקב"ה הופך
לטובה (כמו שהיה בנינוה וכי"ב...)

ולפי זה כך מתפרש הפסוק: 'לא איש אל-ויכזב' הקב"ה
אינו חוזר בו מהבטחותיו. אבל אם 'ובן אדם ויתנחם'
כאשר אדם עושה תשובה ומתנחם על מעשיו הרעים, אז
'ההוא אמר ולא יעשה' (בניחוחא) גם הקב"ה חוזר בו
מהרעה שביקש לעשות. מתוק מדבש!

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל (כג', כא')

'מהו סוד קיומם הכלכלי של בני התורה?'

אומר ה'קדושת יום טוב' (בלשון הזהב שלו): 'לא הביט און
ביעקב' הכוונה שאין בהם און (קללה) מחמת 'כי לא ראה
עמל בישראל' - עמל הגשמי בענייני הפרנסה וכל זה על
ידי ש'ה' אל-לוקיו עמו' שהם עמלים בה' ובתורתו ונפטרו

בזה מהקללה של בזעת אפך תאכל לחם. **מתוך מדרש!**

ובעניין זה משל ומסר נפלא (הרב אברהם מרדכי מלאך שליט"א):
מעשה בציפור שנולדה בלי כנפיים. והנה, בעוד שאר הציפורים בלהקה היו עפות להן כל אחת לדרכה, ולאחר זמן חוזרות ומספרות מה ראו כאן וכאן, היא הרגישה בודדה, מפאת חוסר יכולתה לעוף כמותן. כך היה יום אחר יום, והקושי של הציפור היה גדול עד מאד.

התפללה הציפור להקב"ה שיצמיח לה כנפיים שתוכל לעוף... והנה למחרת חשה הציפור כי היא נעשתה כבדה, והליכתה קשה. אמרה הציפור: ריבונו של עולם, לא מספיק שלא שמעת את תפילתי, אלא שאף הכבדת עלי, שאינני יכולה ללכת בקלות.

אמר לה ה': אינך צריכה עוד ללכת, מה שאת מרגישה כבדה זה כי הצמחתי לך כנפיים! פרשי את כנפיך ועופי בקלות ובקלילות!

הנמשל: כאשר יהודי מקבל על עצמו ללמוד תורה, לפעמים הוא מרגיש כזו כבדות. למה?

אומר לו ה': בני היקר, כאשר אתה מקבל על עצמך ללמוד תורה צומחות לך כעת כנפיים חדשות! העול הזה שאתה מרגיש – הם הכנפיים שהצמחתי לך, שאיתם תוכל לעוף ולהתעלות בתורה הקדושה, בשמחת החיים, בשלום הבית, בפרנסה ועוד... **מתוך מדרש!**

ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים (כד', יד')

רש"י: ומה היא העצה? א-לקיהם של אילו שונא זימה... ויש לשאול: המילים 'של אילו' ברש"י מיותרות לכאורה, והיה אפשר לומר 'א-לקיהם שונא זימה'...

הסביר נפלא הרב אלימל בידרמן שליט"א: הקדמה: מובא באור החיים הקדוש זיע"א על הפסוק (בראשית ו', ג'): 'ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר': 'שהיה ה' מתנהג עם בראיו להוכיח ולהתדיין עמהם בנגלה: ויאמר ה' אל הנחש...' אל האשה אמר... 'ולאדם אמר...' 'ויאמר ה' אל קין...' (אע"פ שחטאו ה' מדבר איתם) וכאשר הגדילו להתעבב אמר ה' לא ידון עוד לעולם רוחי באדם פנים בפנים להישפט עמו יחד... ונתן ה' טעם לדבר זה 'בשגם הוא בשר' פרוש בשביל שהוסיף להתעבב בתעוב מוסרח בעון הניאוף... וה' שונא זימה ומאס מדבר אליו

ונסביר: הקב"ה מוכן להמשיך להיות בקשר ואפילו לדבר עם כל בעל עבירה, אבל כשאדם החל לחטוא בעריות (ל"ע) ה' מנתק איתו את הקשר.

ולפי זה דברי רש"י הם כך: 'א-לוקיהם' - ה' נחשב הא-ל של 'אילו ששונאים זימה'...

כמה כדאי לשמור על עצמינו בכל מה שקשור לענייני קדושה שלא לתור אחרי ענייני זימה ותועבה.

רציון וסיפור: קיבל חיים מאתנה פנכות...

וירא בלק בן ציפור... (כב', ב')

באחד השיעורים אמר הרב לתלמידיו: פרשת 'בלק' זה ראשי תיבות של 'נאהבת לרעך כמוך'. מיד העירו מספר

תלמידים לרב שזה לא מסתדר (נ'אהבת מתחיל ב- נ' ולא ב' וכמוך זה כ' ולא ק').

ענה להם הרב: נכון זה באמת לא מסתדר, אבל מה חשבתם ש-'נאהבת לרעך כמוך' זה רק כשמסתדר? אדרבה, דווקא אם זה לא מסתדר צריך להשתדל ולהתאמץ להגיע ל'נאהבת לרעך כמוך'. **מתוך מדרש!**

ובעניין זה להלן סיפור מדהים מפי בעל המעשה (דרשו):

לפני כשנתיים וחצי, אברך מהכולל שלי בעיר אלעד, עשה מעשה שמאוד נפגעת ממנו. במשך השנתיים וחצי האלו לא דברתי איתו, וגם אותו אברך לא בא לבקש סליחה על מה שעשה.

לפני שבועיים ביום חמישי, שזה יום הפיגוע שהיה באלעד, אותו אברך עשה בר מצוה לבן שלו. הוא לא הזמין אותי לבר מצוה, אבל הרגשתי צורך ללכת, כדי לגרום קירוב לבבות ביני בינו, כי כך דרכה של תורה. לא הייתי חייב ללכת, כי הוא לא הזמין אותי, וגם הוא זה שפגע ולא אני, כך שהיו לי כל הסיבות האפשריות מצד היצר הרע לא ללכת, והייתה לי דילמה גדולה.

סופו של דבר החלטתי לשבור את היצר הרע של המחלוקת, וללכת לבר מצוה, כי ידעתי שהחבר ישמח מאוד שאני אגיע, מפני שהוא בעצמו הרגיש לא נעים ממה שעשה, לכן הרגשתי שאין הדבר תלוי אלא בי. אבל כיון שלא התפללתי ערבית, רציתי קודם כל להתפלל ערבית, ואז ללכת לבר מצוה.

המקום שבו הייתי צריך להתפלל ערבית, היה בדיוק מקום הפיגוע, והסיום המשווער של תפילת ערבית היה בדיוק בדקות של הפיגוע שהיה באלעד. אבל כדי לא להתקרב בהחלטה שלי ללכת לבר מצוה כדי לסיים את המחלוקת, החלטתי מיד ללכת לבר מצוה, ורק אחר כך להתפלל ערבית, מפני שחששתי שאם אלך להתפלל ערבית, בינתיים יעברו דקות יקרות מאוד שבהן יכול היצר הרע לשכנע אותי להתקרב מהמצווה הגדולה של עשיית שלום ורדיפה אחרי השלום, ולשכנע אותי שזה מיותר וכו', והוא בכלל לא הזמין אותי וכו', ולכן כדי לשבור את היצר הרע של המחלוקת, קודם כל הלכתי לאולם כדי לא לקרר את ההחלטה החשובה.

נכנסתי לאולם, החבר קיבל אותי בהתרגשות גדולה מאוד מאוד, רקדנו ביחד כמו בימים שלפני המריבה, והרגשתי שנגמרה המחלוקת, והניצחון האמיתי הוא בעצם הוויתור שעשיתי כדי להרבות שלום עם החבר.

בינתיים קיבלתי טלפון מאשתי שסיפרה לי בדמעות שבדיוק באותם רגעים שהייתי צריך להתפלל ערבית ולצאת מבית הכנסת – בדיוק באותם רגעים היה הפיגוע שבו גם אני הייתי צריך להיות נוכח! קיבלתי את החיים שלי במתנה, בעצם הדבר שהלכתי לבר מצוה כדי להרבות שלום ולסיים את המחלוקת!

יונה לויתר - *לעולם לא מפסיקים מכך...*

שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוסס בן גזרה ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
גיס מייכאל (מכלוף) בן לואיז ז"ל / מו"ר חמי עמרם בן רחל ז"ל
יעקב בן רבקה ז"ל / מיומון טפירו בן מו"ר טוב ז"ל
רחל (ירשל) בת נעמי ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להצלחת: דקל מלכה - להצלחה / סוזן בת ימנה - רפ"ש /
אורי ישראל - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש
תודה לכל התורמים *להצלה ותרומה לכיסוי החופה!!!*